

НОВЫЯ СЛОВЫ Ё БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ: ПЫТАННІ З'ЯЎЛЕННЯ І ЎЖЫВАННЯ

Чумачоў М.К., Кнапп А.Э.

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Албут А.А. – старшы выкладчык

Гэты даследчы праект мае на мэце паглыблены аналіз і тлумачэнне дынамікі развіцця лексічнай сістэмы беларускай мовы пад уплывам сучасных тэхналагічных, культурных і сацыяльных фактараў.

У сучасным мовазнаўстве вывучэнне новых выразы, ужывання новых слоў з'яўляецца вельмі актуальным і важным. Распаўсюджванне новых слоў у беларускай мове можа быць патлумачана як уплывам сацыяльных, культурных і тэхналагічных працэсаў на мову, так і як вынік моўнай творчасці і эвалюцыі лексікі.

У гэтай працы мэтай будзе даследаванне працэсу ўжывання новых слоў у беларускай мове, выяўленне прычын і механізмаў з'яўлення новых адзінак, аналіз інавацый у лексіцы і іх ўплыў на развіццё мовы ў сучаснасці. Гэты даследчы праект мае на мэце паглыбленую аналіз і тлумачэнне дынамікі развіцця словазьменчай сютэмы беларускай мовы пад уплывам сучасных тэхналагічных, культурных і сацыяльных фактараў.

Разгледзім некаторыя прыклады выкарыстання слоў з новымі значэннямі на беларускай мове і іх магчымая інтэрпрэтацыя.

1. *Стрым*(stream):

- Першапачатковае значэнне: паток вады.

- Новае значэнне: у медыякантэксце стрым стаў азначаць анлайн-трансляцыі відэа- ці аўдыякантэнтэу праз інтэрнэт. Прыклад: *Сёння ўвечары будзе стрым гульні на нашым канале.*

2. *Профіль* (profile):

- Першапачатковае значэнне: выява чалавека або аб'екта збоку.

- Новае значэнне: у сучасным кантэксце профіль асацыіруецца з персанальнымі данымі пра чалавека ў сацыяльных сетках ці іншых анлайн-платформах. Прыклад: *Абнавіла свой профіль у сацыяльнай сетцы.*

3. *Тэг* (tag):

- Першапачатковае значэнне: ярлык ці бірка, якія выкарыстоўваюцца для адрознення ці маркіравання прадметаў.

- Новае значэнне: з тэхналагічным развіццём тэг атрымаў новае значэнне ў інтэрнэт-кантэксце для абазначэння метак і хэштэгаў для класіфікацыі і пошуку кантэнтэу. Прыклад: *Паставіла тэгі да свайго паведамлення ў блогу.*

4. *Стрымінг* (streaming):

- Першапачатковае значэнне: патокавая перадача, звычайна звязаная з перадачай даных ці медыя-змесціва.

- Новае значэнне: стрымінг стаў азначаць тэхналогію перадачы кантэнтэу праз сетку ў рэальным часе.

Прыклад: *Падпісалася на платформу для стрымінгавага прагляду фільмаў.*

Гэтыя прыклады адлюстроўваюць семантычныя змены слоў пад уплывам сучасных тэхналогій, развіцця грамадства і культурных тэндэнцый. Даследаванне такіх прыкладаў дапаможа лепш разумець сучасную мову і яе эвалюцыю ў кантэксце тэхналагічнага і сацыякультурнага развіцця.

Тэхналагічны прагрэс мае значную ролю ў эвалюцыі значэнняў слоў у мове. інавацыі ў тэхналогіях часта кідаюць выклік грамадству, што ў сваю чаргу мае ўплыў на лексіку і семантыку мовы. Способы, якім тэхналагічны прагрэс можа ўплываць на эвалюцыю значэнняў слоў, уключаюць наступнае:

1. Навыкавае значэнне: пад уплывам развіцця тэхналогіі новыя прыклады выкарыстання слоў могуць паўстаць у кантэксце выкарыстання апаратна-праграмагнага забеспячэння, электронікі і іншага. Напрыклад, слова *гаджэт* звязана з новымі тэхналогіямі і прадуктамі.

2. Персаналізаванае значэнне: тэхналагічныя тэрміны і канцэпцыі могуць набываць пераноснае ці нават абстрактнае значэнне. Напрыклад, слова *вылічальнік* называла не толькі тэхнічную прыладу, але і чалавека, які займаецца вылічэннямі.

3. Фарміраванне новых тэрмінаў: тэхналагічны прагрэс часта прыводзіць да стварэння новых тэрмінаў і выразаў у мове, якія абазначаюць новыя тэхналагічныя падыходы, прылады ці праграмы забеспячэнне. Гэта дазваляе мове развівацца і адаптавацца да новых рэалій.

Такім чынам, тэхналагічны прагрэс спрыяе развіццю ў мовы абнаўляльнасці і адаптацыйнасці да новых рэалій. Гэта непасрэдна ўплывае на эвалюцыю значэнняў агульнаўжывальных слоў і тэрмінаў, што адлюстроўвае дынаміку развіцця лексікі і семантыкі пад уплывам тэхнічных інавацый.